

Helse og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.:
19/4485

Vår ref.:
19/09489-2

Dato:
15.01.2020

Høring ny e - helselov med endring av forskrift, Sarpsborg kommunes høringsuttalelse

Sarpsborg kommune viser til brev av 28. oktober 2019 der departementet ber om høringsinstansenes syn på forslag til lov om e-helse (e-helseloven) og endringer i forskrift om IKT-standardisering. Sarpsborg kommune vil med dette gi innspill til forslag til lov om e-helse.

Sarpsborg kommune støtter lovforslagets hensikt i å understøtte nødvendig samhandling i helse- og omsorgssektoren. Det er viktig med standarder og tilgjengelighet av helseinformasjon for å sikre kvaliteten i pasientforløpet. Sarpsborg kommune støtter derimot ikke lovforslagets innhold.

Lovforslaget, slik det fremstår nå, kan medføre en betydelig risiko for at reformen ikke lykkes hvis ikke det innhentes erfaringer og nødvendige utredninger. Sarpsborg kommune mener det er viktig at det gjennomføres forsøksordninger i kommunene, at kommunene kompenseres for sine merkostnader og at de gis en reell medinnflytelse utover det som fremkommer i lovforslaget.

Felles standarder

De systemene som benyttes til behandling av helseopplysninger må henge sammen slik at helsepersonell får tilgang til kritiske og nødvendige opplysninger om den enkelte pasient. Sarpsborg kommune er enig i at det i dag er en utfordring at det er en manglende samordning av systemene - noe som fører til feil og manglende informasjon i overgangene mellom de ulike delene av tjenesten. Det er behov for felles standarder for e-helse slik at det blir enklere å samhandle om pasientinformasjon som må flyte mellom aktørene. Sarpsborg kommune er prinsipielt enig i at det lovfestes en plikt til å ta i bruk felles standarder for å få til bedre samhandling.

Bruken av løsningene

Forslaget til ny e-helselov pålegger kommunene å ta i bruk og betale for systemer/løsninger som ikke nødvendigvis dekker kommunenes behov. Kommunene gis ikke mulighet for medvirkning til utvikling av løsningene, eller påvirke tidsperspektiver på utvikling og implementering av løsningene. Lovforslaget kan medføre at eksisterende løsninger må byttes ut, og det kan også medføre at utstyr tilknyttet løsningen ikke kan benyttes. Lovforslaget kan hindre innovasjon, utvikling og individuelt tilpassede løsninger for kommunens innbyggere.

Finansiering av merkostnader

- Kritisk nasjonal infrastruktur

KS skriver i sin høringsuttalelse at: «nasjonale e-helseløsninger for samhandling mellom ulike aktører er den del av samfunnets kritiske infrastruktur som i likhet med annen samfunnskritisk infrastruktur bør bekostes av staten». Sarpsborg kommune støtter KS i denne uttalelsen.

- Prinsipper for kompensasjon

I høringsbrevet er det ikke redegjort for eller tatt stilling til hvor langt kommunene skal kompenseres for de merkostnadene som lovforslaget medfører og hvilke prinsipper som skal legges til grunn for å beregne kompensasjonen. Sarpsborg kommune mener at et pålegg om å innføre, ta i bruk og betale for nasjonale e-helseløsninger er en ny oppgave for kommunene som bør kompenseres på vanlig måte. Videre er Sarpsborg kommune ikke enig i at kommunene skal dekke kostnadsveksten i statlig virksomhet fra 2021. Det er ikke omhandlet i høringsbrevet hvorvidt og hvor langt finansiering av merkostnader for kommunene skal kompenseres når det gjelder implementering, å ta i bruk og å vedlikeholde nasjonale e-helseløsninger. KS har i sin høringsuttalelse kommentert at slik de kjenner til er det i statsbudsjettet for 2020 ikke lagt inn at kommuner og sykehus skal få dekket kostnader til drift og forvaltning av e-helseløsninger. Sarpsborg kommune mener at departementet burde utredet og redegjort for hvilke prinsipper som skal legges til grunn for finansieringen av kommunenes innførings- og følgeskostnader før loven vedtas. Dette gjelder også et anslag på sannsynlige kostnader. Det ville gitt høringsinstansene en mulighet til å kommentere dette og også gitt Stortinget et bedre grunnlag for å vurdere lovforslaget. Sarpsborg kommune mener at prinsippene for finansiering av nye oppgaver ikke er fulgt i denne saken. Dette gjelder også prosessen for beregning av kostnader. Høringsbrevet inneholder ingen begrunnelse for hvorfor det er gjort unntak fra de alminnelige reglene om kompensasjon av kommuner og vanlig prosess.

- Betalingsplikten

Departementet legger til grunn at kommunenes kostnader knyttet til den foreslåtte betalingsplikten til en viss grad skal kompenseres, men ikke fullt ut. Slik loven er utformet nå, ser det ut til at det er lagt inn få eller ingen begrensninger av hvilke kostnader som kommunene skal betale for innenfor de angitte kategorier av e-helseløsninger. For eksempel vil nye sikkerhetskrav kunne utløse omfattende krav til nye fagløsninger som vesentlig kan øke kostnadene for Norsk Helsenett SF og som deretter faktureres kommunene. Det at kommunene skal betale for tjenester som ikke brukes eller ikke har nytteverdi for dem, vil være i strid med de alminnelige reglene for kompensasjon av kommuner. Sarpsborg kommune mener at en fordeling av betalingen mellom kommuner og helseforetak må basere seg på prinsippet om at kommunene betaler for de tjenestene som de faktisk har behov for og bruker i driften. Kommunene kan heller ikke, gjennom lovforslaget, pålegges å betale for kostnader som påføres privatpraktiserende leger og andre selvstendige næringsdrivende som kommunen har avtale med. Det samme gjelder for statlige innbyggertjenester. Sarpsborg kommune mener at det ikke er riktig at kommunene skal betale for kjernejournal og e-resept utover kommunens egen bruk.

- Kommunenes innførings- og følgeskostnader

Det er i høringsbrevet uttalt at det for kommunene vil påløpe kostnader ved å gjøre nasjonale e-helseløsninger tilgjengelige for bruk. Det uttales videre at de økonomiske sidene må utredes nærmere. Vi forstår at dette skal gjøres i forbindelse med forskriftsarbeid hvor det skal fastsettes nærmere når kommunene skal pålegges å ta løsningene i bruk. Sarpsborg kommune er usikre på hva departementet foreslår. I høringsbrevet er det ikke gitt en nærmere redegjørelse for hva som skal kompenseres og hvilke prinsipper som skal legges til grunn. Det er i svært liten grad foretatt beregninger som viser sannsynlige

kostnader for kommunene både ved implementering og fremtidig vedlikehold. Det kan være grunn til å tro at disse fremover kan bli betydelige. Den manglende redegjørelsen skaper lite forutsigbarhet for kommunene og gjør det også vanskelig å vurdere lovforslaget som helhet. Det er derfor vanskelig å få oversikt over hva kommunene faktisk skal betale for av eksisterende og påbegynte løsninger. Av erfaring vet vi at innføringskostnader i form av tilpasning av et lokalt fagsystem og opplæring kan ha betydelige kostnader for den enkelte virksomhet. Ved en vurdering av finansiering av nye pålegg for kommunesektoren kan det etter Sarpsborg kommunes mening ikke vektlegges at innbyggerne har nytte av tjenester og heller ikke at kommunen i utgangspunktet har et ansvar for tjenestene. Innføringen av nasjonale e-helseløsninger vil ikke naturlig føre til gevinstrealiseringer av kommunenes drift. Kommunene bør selv kunne prioritere eventuelle standardhevinger med dertil hørende inndekning i sine budsjetter på de ulike tjenesteområdene og ikke få noen standardhevinger (innenfor ett tjenesteområde) som statlig pålegg. En betalingsplikt for slike eventuelle standardforbedringer vil være et nytt prinsipp for fastsettelse av kommunerammene, noe KS i sitt høringsssvar påpeker at de ikke kjenner til at har vært anvendt tidligere. Sarpsborg kommune kan ikke se at kommunene vil kunne få vesentlige besparelser som følge av løsningene som pålegges, og som eventuelt kan komme til fradrag ved fremtidig kompensasjon av kommunenes betalingsplikt.

Med hilsen

Sindre Martinsen-Evje, ordfører

Dette brevet er signert elektronisk